

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Жоржета Димитрова Назърска, УниБИТ,
за дисертационния труд на Ваня Величкова Карчина *„Християнската
любов към ближния в съвременния свят: проблеми и
предизвикателства“*, разработен под научното ръководство на доц. д-р К.
Нушев и представен в Богословския факултет на Софийския
университет *„Св. Климент Охридски“* за придобиване на ОНС *„доктор“*
по ПН 2.4. Религия и теология (*Нравствено богословие*)

1. Процедура по защита

Със заповед № РД 38-564/29.11.2021 на Ректора на СУ съм включена в състава на научно жури за разглеждане на дисертационния труд на Ваня Величкова Карчина *„Християнската любов към ближния в съвременния свят: проблеми и предизвикателства“*, разработен под научното ръководство на доц. д-р Костадин Нушев. В законоустановения срок, въз основа на успешно приключило обучение по индивидуалния ѝ учебен план, положени изпити, придобити кредити и представен труд, докторантката е отчислена с право на защита. След запознаване с документите по процедурата смятам, че тя е съобразена с Правилника за приложение на ЗРАС, с вътрешните нормативни документи на СУ и Богословския факултет и с минималните национални изисквания.

Г-жа Карчина е професионален бакалавър по здравни грижи (1989), бакалавър по богословие на СУ и магистър в програмата *„Вяра и живот“* при СУ (2014-2016). Тя има дългогодишен опит в сферата на здравеопазването и социалните грижи, който формира у нея траен интерес към избраната проблематика. От 2018 г. е зачислена като редовна докторантка в ПН 2.4.

Религия и теология („Нравствено богословие“) към Катедрата по Систематическо богословие при Богословския факултет на СУ.

2. Обзор на дисертационния труд, автореферата и публикациите

Представеният дисертационен труд е с обем 355 страници. Той включва Предговор, Увод, три глави, Заключение, Списък на използваните източници и Приложение в три части. Обемът, структурирането и оформлението на дисертацията следват БДС ISO 7144:2011. Използваните източници са 237, от които 28 първични и 209 вторични, коректно описани и цитирани в текста.

Тематиката на разглежданата дисертация е свързана със същностен въпрос в нравственото богословие, дискутиран от векове и от различни перспективи в теологическата наука – проявите на християнската любов към ближния. Докторантката и нейният научен ръководител са съумели да намерят слабо разработена „ниша“ в него и да изберат различен и актуален ракурс, свързващ проблематиката със съвременността. Трудът преднамерено проектира християнската любов към ближния в секуларната среда на днешното българско общество и изследва разбиранията на светския човек за същността и предназначението на това чувство. Този замисъл превръща дисертацията в навременен и сериозен опит да се осмисли екзистенциално периода на посткомунистически преход и на постмодерна ситуация и я поставя в интердисциплинарното поле на нравственото богословие, етиката и социалната антропология.

Дисертацията има логична, прегледна и подчинена на съдържанието ѝ структура. Понятието за християнска любов към ближния е разгледано от различни гледни точки в първите две глави, където се излагат последователно, от една страна, богословско-етичната и църковно-социалната, а от друга – секуларната. Тези перспективи са обосновани със

задълбочен етичен, систематичен и екзегетичен анализ на източниците, с детайлно познаване на богословската традиция и съвременните теологически изследвания и с отлична осведоменост за постиженията на социалните и хуманитарните науки в изследването на секуларизацията. Добре осъществен е и замисълът да бъдат съпоставени нравствено-богословската и светската етика, като се открият различията и оттам – противоположните решения, които могат да се приложат в днешната ситуация.

В Трета глава докторантката умело използва възможностите на сравнителния и ситуационния анализ, за да изведе основните трудности и благоприятните възможности за просъществуване и запазване на християнските добродетели в условия на криза на идентичности и ценности и в консуматорското общество. В последната част от текста си г-жа Карчина набелязва направленията, по които според нея БПЦ и православните християни трябва да работят занапред, за да постигнат десекуларизация на християнската любов към ближния и да възвърнат съдържанието ѝ до автентичните библейски разбирания. Базирайки се на богословската си подготовка и личния си професионален опит, аргументирайки се с емпирични (количествени и качествени) проучвания на социологията и културната антропология, и застъпвайки тезите на стратегическите документи на БПЦ от първото десетилетие на XXI в., тя очертава три ключови елемента: християнското семейство, християнското образование и възпитание и християнската социална дейност. Докторантката се вглежда критично в съвременното състояние на тези институции, като много точно намира предпоставките за тяхната съотв. дестабилизация, упадък и неефективност в атеистичната политика, чийто обект през времето на комунистическо тоталитарно управление са били всички вероизповедания. Според авторката адекватно средство за преодоляване на набелязаните кризисни явления

представява Стратегията на БПЦ за духовна просвета, катехизация и култура (2012), в която с опора в традицията и детайлно са очертани разнообразни средства за приобщаване на учениците, младите хора и православните семейства към Църквата, както и за по-широка социализация на нейната дейност, така че цялото общество да бъде „*посветено*“ в душеспасителната ѝ мисия. Своеобразен начин за изпълнение насоките на този документ докторантката вижда в действията на миряните по места в началото на пандемията от Ковид-19.

Като цяло, дисертацията е успешен опит да се съчетаят възможностите на нравственото богословие, светската етика и социалната антропология по актуална научна тема и значим социален проблем. Тя има безспорни научни и научно-приложни приноси, които дават основание да се присъди на авторката ОНС „*доктор*“ по Нравствено богословие.

Авторефератът представя точно съдържането на докторската дисертация. Той е структуриран според утвърдения стандарт.

През 2018-2020 г. дисертацията е апробирана в 5 самостоятелни публикации (1 в периодично издание и 4 в рецензирани научни сборници), които обхващат съществени части от разработвания труд и точно следват набелязаната тематика. С тях г-жа Карчина покрива минималните национални изисквания за съответната ОНС „*доктор*“.

Заклучение

Уверена съм, че представеният труд „*Християнската любов към ближния в съвременния свят: проблеми и предизвикателства*“ е собствено проучване на докторантката и притежава необходимите научни и научно-приложни приноси. Затова давам своята **положителна** оценка за него и

предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Ваня Величкова Карчина образователната и научна степен „доктор“ в ПН 2.4. Религия и теология („Нравствено богословие“).

01.03.2022 г.
гр. София

Подпис:
(проф. д-р Жоржета Назърска)